

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลการสูบบุหรี่ บทบาทของครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาชายที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกชั้นปี (ปี 1-3) วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2,666 คน

กลุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทุกชั้นปี (ปี 1-3) วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสามแห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 334 คน โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางมาตรฐานของเคอร์ซีและมอร์แกน (Kerjcie and Morkan cited in Bernard H. R, 1994, p. 79) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิแบบใช้สัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สำรวจจำนวนประชากรนักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. สุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิแบบใช้สัดส่วน จำแนกตามวิทยาลัยและชั้นปีการศึกษาตามสัดส่วนประชากร ดังนี้

- 2.1 วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 80 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 54 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

(simple random sampling) ในแต่ละแผนกการศึกษา รวมทั้งสิ้น 207 คน

2.2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 13 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 9 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ในแต่ละแผนกการศึกษา รวมทั้งสิ้น 31 คน

2.3 วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 22 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 13 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ในแต่ละแผนกการศึกษา รวมทั้งสิ้น 47 คน

หลังจากนั้นแจกแบบสอบถามจำนวน 334 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 285 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.3

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการสูบบุหรี่

1.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ สถานศึกษา ชั้นปีการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม บุคคลที่ให้ค่าใช้จ่าย จำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับ บุคคลที่พักอาศัยด้วยในปัจจุบัน สถานที่พักอาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดา มารดา รายได้ของครอบครัว ลักษณะคำถาม เป็นทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด

1.2 ข้อมูลการสูบบุหรี่ ได้แก่ อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ ระยะเวลาที่สูบบุหรี่ บุคคลที่สูบบุหรี่ด้วย ประสบการณ์ถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ ผู้ชักชวนให้สูบบุหรี่ การปฏิบัติเมื่อถูกชักชวน บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ บุคคลที่สูบบุหรี่ในครอบครัว การรับทราบโทษของบุหรี่ ต่อสุขภาพ แหล่งความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ แหล่งความรู้ที่กระตุ้นความสนใจเรื่องบุหรี่ต่อสุขภาพ สาเหตุที่ไม่สูบบุหรี่ เหตุจูงใจในการสูบบุหรี่ การวางแผนในการเลิกสูบบุหรี่ ผู้ที่ชักชวนให้เลิกสูบบุหรี่ การปฏิบัติหลังถูกชักชวนให้เลิกบุหรี่ การกลับมาสูบบุหรี่หลังการเลิก ลักษณะคำถาม เป็นทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 2 บทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย บทบาทของครอบครัว 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 19 ข้อ

บทบาทด้านการเป็นแบบอย่าง 19 ข้อ และบทบาทด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
บุหรี 10 ข้อ รวมจำนวนคำถามทั้งหมด 48 ข้อ เป็นคำถามที่มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ
ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ

ปฏิบัติสม่ำเสมอ หมายถึง เมื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์นั้นทุกครั้ง หรืออย่าง
สม่ำเสมอ

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง เมื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์นั้นเป็นบางครั้ง

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง เมื่อนักศึกษาไม่ได้รับประสบการณ์นั้นเลย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงของเนื้อหา
(content validity) และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ดังนี้

1. ความตรงของเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามทั้งหมดที่สร้างขึ้นให้
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพจากสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดเชียงใหม่ อาจารย์ประจำโรงเรียนกวีละวิทยาลัย และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตรวจสอบ
ความตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไป
ทดสอบ

2. ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุง
ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา
จำนวน 20 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช
(Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .70 โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺
วิเคราะห์

การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด โดยมี
ขั้นตอนในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ส่งถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมกับหนังสืออนุมัติให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยแต่ละแห่ง เพื่อแนะนำตัวและชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา รวมทั้งขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

3. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ฝ่ายแนะแนว และอาจารย์ประจำแผนกการศึกษาของแต่ละชั้นปี เพื่อขอความร่วมมือและสำรวจรายชื่อนักศึกษาในแต่ละชั้นปีที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง รวมทั้งเลือกเวลาที่เหมาะสมในการรวบรวมข้อมูล

4. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทันทีเมื่อตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

5. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล โดยได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 285 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science for window) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย
- 1.2 ข้อมูลการสูบบุหรี่ นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 บทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

- 2.1 วิเคราะห์รายข้อ โดยใช้ความถี่และร้อยละ
- 2.2 กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
3	ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ไม่ปฏิบัติ
2	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัติบางครั้ง
1	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติสม่ำเสมอ

- 2.3 การปฏิบัติบทบาทของครอบครัว แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยกำหนด

เกณฑ์ ดังนี้

ครอบครัวปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับมาก หมายถึง คะแนนเท่ากับหรือ
สูงกว่าค่าเฉลี่ย
ครอบครัวปฏิบัติต่อนักศึกษาในระดับน้อย หมายถึง คะแนนต่ำกว่า
ค่าเฉลี่ย

2.4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครอบครัวกับการสูบบุหรี่ใน
กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ Chi-square test

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University